

Josep Maria Esquirol i la política de la proximitat

Publicat per [Interacció](#) [1] el 15/10/2017 - 21:52 | Última modificació: 14/05/2026 - 10:16

Enmig d'un ecosistema tecnològic cada vegada més accelerat, extractiu i orientat a la productivitat permanent, el pensament de Josep Maria Esquirol proposa una operació aparentment discreta. Tanmateix, és profundament política: tornar a situar la fragilitat, la cura i la proximitat al centre de l'experiència humana.

Recuperem aquesta línia de pensament en un moment especialment marcat per l'expansió de la digitalització i per una confiança encara molt forta en la tecnologia com a promesa de solució global. Aquesta reflexió s'inscriu com a lectura prèvia a [Interacció 2017](#) [2] – *Ciència i cultura: restablím la connexió*.

La força del plantejament d'Esquirol consisteix, precisament, a desplaçar la pregunta: no tant què podem fer tecnològicament, sinó què passa amb la nostra manera d'habitar el món mentre tot s'accelera.

El pensament de Josep Maria Esquirol situa la fragilitat, la proximitat i la cura com a formes de resistència davant les dinàmiques d'acceleració contemporànies.

La seva reflexió sobre l'ètica no apareix formulada com un codi normatiu abstracte. Es construeix des de la vulnerabilitat compartida i des de la consciència del límit. A *La resistència íntima*, Esquirol defensa que la vida contemporània tendeix a erosionar els espais de recolliment, atenció i vinculació que permeten sostenir una experiència humana significativa. Aquesta erosió no és només existencial. Té conseqüències polítiques i culturals. Una societat orientada exclusivament cap al rendiment, la connectivitat i la innovació contínua corre el risc de perdre la capacitat de cuidar allò fràgil, lent o vulnerable.

Aquest pensament dialoga de manera especialment intensa amb els debats sobre tecnologia i cultura digital. Les plataformes reorganitzen economies i hàbits de consum cultural i també modifiquen els ritmes d'atenció, les formes de relació i les maneres de construir presència.

El valor del pensament d'Esquirol és que evita tant el rebuig tecnofòbic com l'entusiasme acrític. La seva proposta és més exigent: pensar quines formes de vida afavoreixen les tecnologies que construïm i quines formes de sensibilitat queden progressivament desplaçades.

Aquest desplaçament té implicacions directes per a les polítiques culturals. Si la cultura es limita a competir dins les lògiques de velocitat, impacte i visibilitat que imposa l'entorn digital, acaba reproduint les mateixes dinàmiques que dificulten l'experiència de proximitat i sedimentació que Esquirol considera necessàries. La cultura apareix llavors no només com a sector econòmic o espai de programació, sinó com a infraestructura de temps, atenció i relació humana.

Referències

Amat, J. (Dir.), i Esquirol, J. M. (Coord.). (2016). *Per una ètica pública a Catalunya: Implicacions ètiques i socials de la ciència i la tecnologia*. Institut d'Estudis Catalans. [Text complet \(pdf\)](#) [3]

Esquirol, J. M. (2006). *El respeto o la mirada atenta*. Gedisa.

Esquirol, J. M. (2015). *La resistència íntima: Assaig d'una filosofia de la proximitat*. Quaderns Crema.

Llibres registrats i disponibles al catàleg bibliogràfic C [4]ERCles [4] especialitzat en polítiques culturals i pensament contemporani.

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Etiquetes: pensament cultural

Etiquetes: ciència i cultura

Etiquetes: cultura digital

Etiquetes: valor públic de la cultura

Etiquetes: educació i cultura

- [5]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2017/josep-maria-esquirol>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/categories-dapunts/activitats-interaccio/interaccio-jornades/interaccio-2017>

[3] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/per_una_etica_publica_a_catalunya.pdf

[4] <http://cercles.diba.cat/>

[5] <https://interaccio.diba.cat/node/7240>